

РУСЛАН САГАБАЛЯН ПРИСЪДАТА

Превод от руски: Светлана Тодорова, —

chitanka.info

1

Те седяха един срещу друг в тясното полутъмно помещение, единият на леглото, другият на столчето, и водеха тих разговор. По-скоро говореше единият, този, който седеше на столчето, а другият слушаше с отпусната глава и само от време на време вдигаше очи и питаше нещо. По едно време той попита:

— Не боли ли? — и веднага, сякаш се смути от въпроса си, добави: — Искам да кажа, чувства ли се нещо по време на това?

— Нищо не се усеща — отвърна другият. — А впрочем... Случвало ли ти се е да сънуваш и да знаеш, че това е само сън? Будните клетки на мозъка ти подсказват, че всичко, което виждаш, е нереално, и все пак ти продължаваш да спиш и не искаш да се разделиш с илюзиите... Така е и тук, само с тази разлика, че отново преживяваш на сън всичко най-хубаво от твоя живот, всичко, което никога повече няма да се повтори, което ще забравиш завинаги. След това се пробуждаш — и започва трудното... Ти се чувствуващ като след тежка, изтощителна болест, разбит, изстискан, опустошен... Пак си ти, но наполовина.

— А по-нататък?...

— По-нататък? Пускат те на свобода. Връщаш се в живота с товара на тежките спомени и неприятните усещания, които са ти се стоварили. Чувствуващ се най-нещастният човек на земята и...

— И какво?... Говори!

— Ако не се самоубиеш, ще започнеш пак да трупаш, да събираш по трошици багаж от нови усещания. Обаче цял живот ще се чувствуващ непълноценен.

— Добро наказание, няма що... А ако в отчаянието си извърша още едно, по-тежко престъпление?

— Практиката е показала, че това се случва рядко. Но ако все пак го извършиш, отново ще попаднеш при нас и ще се лишиш и от другата, по-лоша половина от спомените си. Тогава ще престанеш да бъдеш самият ти. Това е равносилно на смърт. Повярвай ми, хората

предпочитат да живеят, като се мъчат от тежки спомени и без да откриват нищо радостно в живота си, отколкото въобще да не живеят.

За няколко минути в помещението настъпи тишина. Престъпникът вдигна глава.

— Ти издевателствуващ над мен! — извика той. — На тебе ти доставя удоволствие да ми разказваш всичко това!

— Не си прав — спокойно отговаряше другият. — Аз просто изпълнявам своя дълг.

— Дългът на палача?

— Можеш да ме наричаш палач. Но аз съм само изпълнител и съм необходим на правосъдието. Без мен то би се превърнало в нищожна безсмислица и веригата, оковаваща престъпността, би се разкъсала. Страшно е дори да се помисли какво биха направили после с човечеството такива като тебе.

— Човечество — усмихна се престъпникът. — Та нали и аз съм „човечество“. Или според теб аз съм паяк!

— Ти си лошата половина на човечеството, неговата болест.

— Прекрасно. Болестта трябва да се лекува.

— Ние с това се занимаваме.

— Но това не е лечение. Това е садизъм.

— А извършеното от теб не е ли садизъм?...

— Престъпление, каквото съм извършил аз, са извършвали и преди мен, преди сто, преди хиляда години. Но такова наказание не е прилагано никога, към никого.

— Това не е наказание, а екзекуция — уточни изпълнителят. — Естествено, такава екзекуция никога не е била прилагана. Цивилизацията не е била подготвена за това нито нравствено, нито технически. А ти да не би да предпочиташ да те изгорят на клада, да те обесят или да те разкъсат?... Та това е варварство. Човекът е твърде съвършено създание на природата, за да го изгарят или съсичат на парчета. Да измъчваш човешкото тяло, да убиваш неговия мозък, който още може да допринесе полза на обществото, е варварско, недостойно за нас, пък и непрактично. Съгласен ли си с мен?

Престъпникът не отговори, той наблюдаваше пълзящата по жълтата стена хлебарка, която от време на време спираше, помръдваше мустаци, сякаш се оглеждаше дали не я грози опасност.

— Някъде четох — каза престъпникът, — че и хлебарката е едно от съвършените създания на природата. Може би всичко, създадено от природата, е съвършено? А може би и аз съм съвършен? По-съвършен от теб...

— Може би — невъзмутимо отговори изпълнителят.

— Какво става? — прозвуча глас от скрит в стената репродуктор.

— Беседата е приключена — отвърна изпълнителят.

Тези думи хвърлиха престъпника в безумно вцепенение. Сви се на топка, като не преставаше да наблюдава и вцепеняващата се заедно с него хлебарка. Обхвана главата си с ръце и седя така минута или две.

— Време е — промълви изпълнителят.

Престъпникът трепна, сякаш се събуждаше от сън, огледа се и бавно стана от леглото.

— Бих искал да знам — каза той, — какво ще стане със спомените, които ми отнемате.

— Унищожават се — отвърна изпълнителят. — Това се прави, за да не се появи у тебе никога желание да ги търсиш.

— Да... — въздъхна престъпникът, — всичко е логично. Да тръгваме...

Щракнаха тежките ключалки. Вратата се отвори с пронизително скърцане.

Облякоха престъпника в скъп костюм, обръснаха го, сресаха го, напръскаха го с най-хубав парфюм, обуха му нови обувки с блестящи катарамии, нахраниха го и го въведоха в просторно помещение, в чийто център имаше кресло и метален сандък почти в човешки ръст.

Вратата се затвори и остави престъпника и изпълнителя сами. Погледът на осъдения се мятеше от вратата към креслото, от креслото към никелирания сандък, от сандъка към матовите стени на стаята.

— Това е залата за изпълнение на присъдите — каза изпълнителят. — Виждаш ли двете лампи на сандъка, зелена и лилава? Не знам защо, но смятат, че хубавите спомени са със зелен цвят, а лошите, разбира се, с тъмен.

— Ешафод — мрачно проговори престъпникът. — Съвременен ешафод.

— Ти се шегуваш — отвърна изпълнителят, сякаш за престъпника не всичко беше вече изгубено.

— Да се изпълни присъдата — чу се гласът на невидимия съдия.
— Пристъпвайте.

— Седни — кимна към креслото изпълнителят.

— Благодаря — отвърна престъпникът, — мога и да постоя.

— Не се превземай — каза изпълнителят. — И не мисли да изпадаш в истерия.

— В истерия. Как ли не! Да не съм жена. — Престъпникът изведнъж се запъна, сякаш си спомни нещо, след това попита: — А на това кресло седели ли са жени?

— Седели са.

— И как са се държали?

— Различно. И така, ще седнеш ли, или не?

— Закъде бързаш? — обиди се осъденият. Приблужи се към креслото, внимателно и предпазливо се докосна до неговите облегалки, след това се отпусна на самия край на плюшената седалка.

— Седни по-навътре — каза изпълнителят.

— Седни ти — озъби се престъпникът, но се подчини.

Когато изпълнителят постави на главата му шлема с водещите към сандъка бели проводници, осъденият изведнъж се оживи, сякаш искаше да скочи от мястото си, но, изглежда, разбра безсмислеността на желанието си и се свлече с отпуснати ръце в креслото.

— Вече?... — попита той.

— Още не — отвърна изпълнителят и щракна лоста на сандъка. След това се огледа, незабелязано извади от джоба си малка зелена кутия и я включи към шлема. — Започвам — каза той и щракна второто лостче.

— Знаеш ли — каза престъпникът, — в древността е имало такъв обичай. Преди екзекуцията осъденият на смърт подарявал нещо на своя палач. Жалко, че този обичай не се е запазил. Бих ти подарил най-хубавите си спомени. Това е царски подарък, нали?...

— Млъкни — заповяда изпълнителят, като погледна светналата зелена лампа, — пречиш ми.

— Какво ли не ми се е случвало в живота — продължаваше с въодушевление осъденият, — и хубаво, и лошо... Но хубавото все пак е повече... Чуваш ли, палачо, бих ти подарил... — Той внезапно млъкна, ръцете му се изпънаха, пръстите му стиснаха облегалките на креслото и лицето му застина. В това състояние той прекара няколко

минути, след това тялото му омекна, главата му се отпусна на гърдите, ръцете му отново провиснаха от креслото и очите му се затвориха.

Изпълнителят постави лостове в първоначалното им положение, свали шлема от главата на осъдения и като хвърли предпазлив поглед към вратата, скри зелената кутийка в джоба си. Постави шлема върху сандъка и отпусна ръка на рамото на осъдения.

— Ставай — каза той.

— Присъдата е приведена в изпълнение — произнесоха стените.

— Присъдата е приведена в изпълнение — се разнесе сякаш по мрачните кътчета на сградата.

Осъденият отвори очи. Хванаха го за ръцете, изведоха го от залата и го поведоха по безкрайно дългия коридор. Още не беше дошъл на себе си и не знаеше кой го води, къде и защо. Върнаха му документите. Заведоха го до огромната желязна порта, в която се отвори една малка врата.

Оказа се на улицата, сам сред ревящите автомобили и шумната тълпа. В града, където не беше нужен никому. В света, където помнеше само враговете си и беше забравил приятелите си. На земята, където го преследваха само нещастия, където беше съдено да живее.

2

В този ден изпълнителят се върна вкъщи смъртно уморен. В последно време работата го съсипваше. Чувствуваше, че остарява, става излишно сантиментален и добър, което не се позволява на изпълнителя. От известно време беше престанал да получава удовлетворение от изпълнения дълг, но не признаваше това пред никого, дори на самия себе си.

Утешаваше го извършеното от него и повтарящо се с всяка нова екзекуция собствено престъпление: той не унищожаваше спомените на осъдените, както изискваше това най-строгата инструкция, а ги записваше на фиксатор и ги носеше вкъщи. Тук, в бюфета му, се бяха събрали вече двадесет такива касетки. Една-единствена лилава касетка съхраняваше лошите спомени на престъпник, осъден за втори път. В останалите се криеше всичко, което радва човека, привързва го към живота.

Всяка вечер като в сладък сън изпълнителят потъваше в тези спомени и чуждите чувства ставаха негови собствени, чуждите, непознати хора — родни и близки... Тези деветнадесет зелени кутийки удивително си приличаха една на друга, въпреки че тяхното съдържание е принадлежало на хора с различни характери и различни съдби. Само една, лилавата, представляваше пълна противоположност на останалите деветнадесет и именно за това ги допълваше.

Изпълнителят заключи вратата, седна във фотьойла, сложи на главата си шлема и включи към него две касетки, една от деветнадесетте и — единствената, виолетовата. Само така той получаваше пълно удовлетворение и само така у него се появяваше чувството, сякаш е преживял един цял живот.

Имаше деветнадесет такива живота и един — неговият собствен, който вечер избледняваше, помръкваше и съвсем изчезваше, за да може сутрин, когато отвори очи в леглото, отново да му напомни за себе си, тъжно и отегчително.

... Вървяха по прашния селски път. От двете страни на гъсти редове се извисяваха тънки стебла на пшеница. Той я гледаше и не вярваше, че е до него, че само като протегне ръка, и ще докосне рамото, косите, лицето й... Не можеше да повярва в реалността на събитията, а тя се смееше и го гъделичкаше с пшеничен клас.

— Не ме гледай, сякаш съм привидение — каза тя. — Моля те...

Той отмести поглед, но след миг отново я погледна, сякаш я виждаше за първи път.

Шумно ги заобиколиха боси хлапета и в надпревара им предлагаха пъстри букети цветя. Той взе от тях всички цветя и й ги поднесе. След това потърси в джоба си дребни пари.

Отбиха се в нивата, събуха се и тръгнаха боси по дишащата със свежест земя...

— Огледалото се счупи. Това е на лошо. Нещо ще се случи, сине — с тревога в гласа каза майката.

Той гледаше разпилените по пода остри парчета, без да разбира защо могат да носят нещастие. Като помагаше на майка си да събере парчетата, той си поряза пръста и помисли, че с това се е сбъднало лошото предзнаменование, и дълбоко в душата си се зарадва, че сега няма от какво да се бои: нали нещастieto вече стана, голямо или малко, няма значение. Неусетно извади от джоба си кърпичка и уви с нея пръста си...

... Тя лежеше на земята, разперила ръце, затворила очи и сякаш не дишаше. Сянката от класовете придаваше на лицето й причудливи шарки. Той се отпусна на колене, събра наръч цветя и ги хвърли нагоре. Цветята падаха на косите, на раменете, на гърдите й... Тя упорито не отваряше очи, но не можеше да прикрие усмивката си. Той се наведе и целуна тази усмивка. Тя оживя и цветята се измачкаха. След това тя тичаше из полето, а класовете шумоляха развълнувано, сякаш по тях преминава тревожен вятър. Бягаше след нея, като се опитваше да я хване за края на роклята. Тя изпусна чантата си, той я настъпи и нещо изпраща под крака му. Наведе се, вдигна я и я отвори. Беше се счупило огледалцето.

— Лошо предзнаменование — каза тя с досада.

— Сега ще се сбъдне — отвърна той, като се смееше и прокара парченце от огледалцето по ръката си.

— Какво правиш?! — извика тя, като видя кръвта.

Той скри ръка зад гърба си.

— Не се тревожи, не ме боли. Нали се сбъдна предзнаменованието...

Той действително не усещаше болка и това никак не го учудваше...

— ... Побързайте, докторе, и не теглете!...

— Вие сам искахте да оперирам без наркоза.

— Да, но вие оперирате вече цели четиридесет минути.

— Мога и повече, ако се наложи. И въобще тук командувам аз, а не вие. Аз не ви питам откъде имате куршум в бедрото си.

— Това не е ваша работа. По дяволите!...

— Боли ли ви?

— Не, приятно е. Всеки хирург е наполовина садист.

— Вие ме помолихте да оперирам без наркоза...

— Добре, добре, само свършвайте по-скоро. Бързам. Имам чувството, че ми ампутират крака.

— Това е болка. Ще мине. Всяка физическа болка рано или късно минава и се забравя, нали така?...

— Не дрънкайте. Добре съм ви платил за операцията. И престанете да се ровите в мен с тези глупави инструменти!

— Сигурно много по-бързо бих извадил стафиди от кифла. Но какво да се прави, вашето бедро не е кифла и куршумът не е стафида... Потърпете. Мислете си за нещо приятно...

... Какво стана после? Аз дълго я търсих. После си спомних фамилията ѝ име. В телефонния указател под това име имаше пет номера. Четири пъти звънях напразно. Оставаше един, петият номер. Ето го... Лениво, сякаш в забавена кинолента, се върти телефонната шайба... Чувам сигнала...

Тук епизодът прекъсна.

Изпълнителят отвори очи. Лентата с чуждата памет продължаваше да се върти. А изпълнителят гледаше в бялата стена и видя на нея магична редица от цифри, така отчетливи, сякаш номерът на телефона действително беше изписан на стената на неговата стая.

Той свали шлема от главата си, сложи го на коленете си и продължи още известно време да седи неподвижно в креслото. След това стана, отиде в кухнята и си направи кафе. Изпуши една цигара. Разсеяно прелисти списание. После хвърли поглед към стената.

Цифрите ги нямаше. По някакъв тайнствен начин се бяха изтрили и изпарили. Нима ги е забравил?! Напрегна паметта си и се съсредоточи, като гледаше стената. И телефонният номер отново се появи пред очите му.

... Придърпа телефона. „Каква глупост — му мина през главата. — Какво правя?...“ Набра номера.

— Слушам...

— Бих искал да поговоря с вас.

— Говорете.

— Това... това не е разговор за телефон.

— Кой сте вие?

— Не ме познавате.

Настъпи, дълго мълчание. Изпълнителят, който знае защо, въздъхна облекчено и сякаш искаше да затвори слушалката, но в другия край на жицата казаха:

— Изглежда, не се шегувате...

— Не се шегувам. Повярвайте ми, действително трябва да ви видя. Името ви е Естер, нали?...

„Глупости — помисли той. — Каква глупост! За какво ми е това?“

— Добре — чу той приглушен глас. — Заповядайте.

— Не знам адреса ви.

Жената каза адреса си, който се сля с честия сигнал, останал в паметта му, както и номера на телефона.

„Няма да отида — мислеше изпълнителят, като отпиваше от истиналото кафе. — По-голям идиотизъм не можеше да се измисли...“

... Стоеше пред огледалото и си връзваше връзката. После я свали, хвърли я на леглото и разкопча горното копче на ризата си. Облече си самото, среса се. Отново седна на фотьойла и започна да прелиства списанието. После го захвърли на пода, стана и излезе от стаята, като хлопна вратата.

Спря такси, каза адреса на шофьора и отново си помисли, че извършва глупава, почти безумна постъпка. Седеше в колата, гледаше преминаващите покрай тях къщи и улици и се убеждаваше да се откаже от намерението си, да се върне въкъщи. Чувствуваше обаче, че

не може да се овладее. Искаше му се в тази минута нещо да го спре, да се случи нещастие, авария...

Колата благополучно спря пред сива тухлена къща.

Изкачваше се по старо протритото стълбище и не чуваше никакъв звук освен собствените си стъпки, които глухо кънтяха в стените. Струваше му се, че къщата е необитаема. Спря пред вратата на един от апартаментите и се послуша. Не се чуваше нищо, абсолютна, мъртва тишина. Изкачи се още един етаж, приближи към червеникаво полирана врата е шпионка и натисна звънеца. Почука нерешително на вратата и се обърна да си върви.

Зад него вратата се отвори.

На прага стоеше жена с разрошени коси в светлозелен халат с петна от кафе. Имаше изморени, възпалени очи, изразяващи пълно равнодушие към късния гост. Миришеше на цигари и някакво лекарство.

— Мислех, че няма да дойдете — каза тя, без да го погледне.

— Аз дойдох — измърмори изпълнителят и си помисли, че всичко това изглежда доста глупаво.

— Виждам — кимна жената, обърна се и влезе в стаята, като го остави на прага. След това оттам каза с изморен и безразличен глас:

— Влезте, защо стоите?

Той затвори след себе си вратата и влезе в стаята. Тук беше задимено и цареше невиждан безпорядък. На масата, на пода, по столовете бяха разхвърляни листове и книги. На дивана се въргаляха обърнати чаши от кафе и пепелници с форма на човешки длани, пълни с фасове. На облегалката на фотьойла бяха метнати рокля и комбинезон. Шнурът на телефонния апарат преминаваше по цялата стая към леглото, което беше покрито с вестници.

— Седнете — тя махна с ръка по посока на дивана, но тъкмо седна, тя го помоли да стане, извини се небрежно, измъкна изпод него някакви чорапи и ги хвърли на леглото.

— И така, какво ви доведе при мен?

— Аз май не навреме... — каза той първото, което му хрумна.

— Не се безпокойте, при мен винаги е такава бъркотия. Аз работя.

— Какво работите? — попита той колкото може по-непринудено, сякаш беше дошъл да си поприказва със стар познат.

— Пиша — подхвърли тя, сякаш за да отбегне празния въпрос.
— Е, слушам ви...

— Знаете ли — той закачи с лакът една чашка, тя падна на пода и се счупи.

— Извинете! — измърмори изпълнителят.

— Искате ли кафе? — попита тя, без да обръща внимание на извинението му.

— Да, да, моля — хвана се той за спасителната пауза.

Тя направи кафе, след това го пиха мълчаливо, без да се поглеждат.

— Дайте ми цигара — каза жената. — Моите свършиха.

Той ѝ подаде кутия цигари, щракна запалката и дълго наблюдава треперещото пламъче на синкавия огън.

— И все пак, защо дойдохте при мен? — не издържа домакинята.

— Искях да науча нещо за вашата съдба — каза изпълнителят.

— Тоест?...

— След като ви загубих... По-точно не аз, а той...

— Не ви разбирам — каза тя.

— Помните ли нивата, босите хлапета с цветята, счупеното огледалце?... Помните ли? После той ви е търсил, намерил е телефонния ви номер в указателя... А какво стана след това?

Веждите ѝ се повдигнаха в учудване. За първи път тя го погледна с нескриван интерес.

— Той е мислил за вас през целия си живот — продължаваше изпълнителят. — Спомнял си е нивата... Но след това явно се е случило нещо неприятно, защото... защото вие сте изчезнали от паметта му. Искях да разбера дали помните всичко това и какво се е случило между вас. Впрочем... може да не е така. Просто исках да ви видя.

— Откъде знаете всичко това? — попита тя със сподавен глас.

— Той... той ми разказа.

— Той не може да ви е разказал.

— Защо не?

— Откъде знаете това? — повтори жената.

Сега го гледаше с явна неприязън, примесена с някакъв страх и тревога.

— Извинете — каза изпълнителят и стана от мястото си, — сигурно не трябваше да идвам. Прощавайте!

Жената го изпрати с поглед до вратата и когато той хвана дръжката, високо каза:

— Щом вече сте дошли, трябва да се обясним. Кой сте вие?

— Това не е важно — изпълнителят натисна дръжката на вратата и я дръпна към себе си.

— И все пак — настояваше жената.

Вратата не се отваряше.

— Човек — каза изпълнителят.

Жената отиде до него; сега лицето ѝ отново изразяваше презрение, но не такова равнодушно презрение, както в началото, а друго, граничещо с ненавист.

— Известна ми е съдбата му — каза тя.

— Отворете вратата — помоли изпълнителят, като натискаше нервно дръжката.

— Осъдиха го на лишаване от всички спомени — продължаваше жената.

— Не от всички...

— Да, не от всички. Само от хубавите. Значи вие сте неговият палач?

— Аз не съм палач. Аз...

— Почакайте — прекъсна го жената. Очите ѝ пламнаха с някакъв неестествен блясък. Пое въздух с устата си, сякаш се задушаваше, приличаше на гладна тигрица, готова да се нахвърли върху жертвата си. — Как не се сетих веднага! Вие сте откраднали спомените му!

Здраво заклещената в рамката врата се превърна в съучастница на домакинята.

— Отворете! — извика той, като чувствуваше нарастващо желание да удари тази жена.

— И вие се осмелихте да дойдете при мен! Вие...

— Заповядвам ви да отворите вратата! — вече извън себе си закрещя изпълнителят. С всичка сила дръпна дръжката на вратата и тя се счупи.

Почувствува как по тила му се плъзна, премина по шията и застина между плешките му хладна и неуловима като живачно топче капчица пот.

— На всичкото отгоре и заповядваш? Палач!...

Ръцете на жената се вдигнаха нагоре, копчетата на халата ѝ излетяха и паднаха на пода; той видя малките ѝ разголени гърди и едновременно почувствува гореща, тъпа болка, преминаваща по лицето...

3

Отвори очи и се оказа в една стая с жълти стени. Видя прозорец с решетки, който гледаше към небето, и малка част от недостижимо далечната дъга. На пода се мярна нещо черно — беше мишка, която бързо се скри в една дупка в стената. По стената като смъртен полъх пробяга отворително хлъзгава черна хлебарка.

Повдигна му се. Наведе глава от леглото и почувствува как кръвта му тежко пулсира във вените. Побиха го тръпки. Зави се в сивото вмирисано одеяло, но не може да се стопли. Тогава се пхна под дюшека и легна на голите, режещи тялото му пружини. На табуретката до леглото видя чаша мляко. Изпи го. Оказа се, че не е мляко, вкусът му беше друг, но все едно, стана му по-леко и по тялото му се разнесе приятна топлина. Приспа му се...

В полусън чу как щракна ключалката на вратата. Трудно отвори слепените си клепачи и видя човек до вратата. Стана му задушно. Махна от себе си дюшека, искаше да стане, но нямаше сили и сънят го завладя окончателно.

Като се събуди, отново видя този човек. Затвори очи и след минута отново ги отвори. Сега посетителят седеше на бяло столче до леглото и внимателно го наблюдаваше.

Изпълнителят стана, провеси крака от леглото. Той позна посетителя.

— Дойдох да поговоря с теб.

— Ти?... Не е възможно! Как се оказа тук? — учуди се изпълнителят.

— Аз съм изпълнител.

— Ти!?

— Какво си заповтарял „ти, ти...“ Аз, а кой друг? Знаеш ли си присъдата?

— Каква присъда?

— Ти си убил онази жена. С дръжката на вратата.

Изпълнителят стана, премина несигурно през стаята и отиде до прозореца. Късчето дъга избледня и постепенно се разтваряше в синевата на небето.

— Значи ти си изпълнител? И това не е сън?

— Да. Човек, лишен от най-хубавите си спомени, или се самоубива, или живее, като събира по трошици нови усещания и все пак остава непълноценен за цял живот. Така ли казваше ти? Ти обаче не каза най-главното — че можеш да станеш изпълнител и всеки път при извършване на екзекуция да получаваш удовлетворение от това, че тези като тебе стават повече. Истина ли е?...

Посетителят се наведе напред, без да отделя поглед от изпълнителя.

— Ужасно — поклати глава изпълнителят. — Как съм могъл да я убия?

— Не знам. Защо го направи? Аз помнех само лошото, което беше свързано с нея. Ти притежаваше най-хубавите ми спомени. И я уби. Не разбирам.

— Аз също — каза изпълнителят — не разбирам. И нищо не помня.

— Екзекуцията още не е извършена — напомни бившият осъден.

— Знам — кимна изпълнителят. — Но аз действително не помня как се е случило това. Почакай... тя, струва ми се, пишеше нещо...

— Тя пишеше книга.

— Книга? — оживи се изпълнителят. Сбърчи чело, замисли се. — Ето как могат да се запазят спомените.

Посетителят се усмихна загадъчно.

— Сигурен ли си? — попита той. — Твоите спомени, пренесени от хартия, вече не са твои.

— Откъде знаеш това? Ти да не си писал?

Бившият престъпник замълча.

— Как вървят нещата? — попитаха от стената.

— Беседата е приключена — отвърна новият изпълнител.

Обръснаха осъдения, облякоха го, нахраниха го и го въведоха в залата, в средата на която имаше кресло и много безобиден на вид никелиран сандък, който можеше да бъде взет за всичко възможно, само не за оръдие за екзекуции.

— Седни — каза изпълнителят и кимна към креслото.

Осъденият седна. Беше спокоен и затворен в себе си.

— Не те ли е страх? — попита изпълнителят, като взимаше шлема.

— Не. Знаеш ли... машината отделя хубавото от лошото. Само... А има ли граница между тях? — бившият изпълнител се усмихна. — И после... най-скъпите ми спомени са тези, които не ми принадлежат. Това са чужди спомени. Екзекуцията просто ще ме остави сам със себе си.

— Грещиш — каза изпълнителят. — Не знам седял ли си и по-рано в това кресло. Може да си седял... Но дори и да не си, ти си извършил две престъпления: крал си спомени и си убил онази жена. Така че теб те осъдиха на лишаване от всички спомени — и от хубавите, и от лошите. Няма да останеш сам със себе си.

Осъденият потрепера, вдигна глава, като чувствуваше притискащата тежест на шлема, и прошепна:

— Палач... — След това гласът му стана още по-приглушен. — Нека всичко да стане на прах. Всичко...

Лостове бяха задвижени и лентата на паметта започна да се върти, като се отдалечаваше в небитието. Главата на осъдения се отпусна, погледът му се премрежи от все по-сгъстяващ се дим и последното, което видя в живота си, бяха ловките пръсти на изпълнителя, присъединили мигновено и почти незабележимо фиксатора с празна касета към шлема.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.